

Ansökan gällande en pilotstudie om äldre personer med psykiska funktionshinders behov av specialiserad hemtjänst/boendestöd och sociala mötesplatser

Projektet är ett samarbete mellan Farsta SDF och Äldreförvaltningen.

Bakgrund

På uppdrag av Äldreförvaltningen har USK(Utrednings och statistikkontoret) tillsammans med Äldrecentrum genomfört en kartläggning av Äldreomsorgstagare med psykiska funktionshinder under hösten 2008.

Målgruppen definieras utifrån Socialstyrelsens definition kompletterat med specificeringen i stadens riktlinjer. "Med långvarigt" avses att funktionshindret varat eller beräknas vara minst ett halvår.

Kartläggningen beskriver att de psykiskt funktionshindrade är en heterogen grupp med skiftande sjukdomsbild och symtom som oro, depression, vanföreställningar och ångest. Många lider av andra sjukdomar vilket ger tidigt åldrande och kortare livslängd. Förekomsten och graden av funktionshinder är inte så lätt att förstå när biståndsbedömare kommer i kontakt med äldre med psykiska funktionshinder.

Målgruppen.

Andelen av den äldre befolkningen som någon gång lider av psykisk ohälsa är förhållandevis hög. Bedömningar är att ca 25 % av befolkningen över 75 år anses ha psykisk ohälsa i sådan grad att någon insats behövs. Inom Farsta stadsdelsnämndsområde bor (USK 2008) 47 995 personer, varav 8 265 personer är från 65 år och uppåt. 25 % av denna åldersgrupp ger en "riskgrupp" om 2 067 personer som har, eller riskerar få psykiska funktionshinder.

Kartläggningens slutsatser efter enkäter med biståndshandläggare är att funktionshindren för denna målgrupp medför ett tydligt behov av stöd i vardagen förutom eventuell annan service eller personlig omsorg. Den funktionshindrade behöver bland annat hjälp med att "komma igång", organisera sin tid och bryta sin isolering. Många i målgruppen har få, eller inga kontakter med anhöriga eller vänner. Sammanfattningsvis menar personal inom äldreomsorg att om den funktionshindrade inte får rätt stöd så kan personen snabbt hamna i misär.

Kartläggningen visar att en majoritet av målgruppen inte har insatser som till sin form är anpassade till målgruppens behov. Biståndshandläggarna önskar i större utsträckning att insatserna ska ha en inriktning mot psykiska funktionshinder.

Detta gäller hemtjänst, dagverksamhet, kontaktperson, gruppboende samt servicehusboende och att fler bör få boendestöd. Det finns även organisatoriska gränser inom stadsdelsförvaltningarna som "hindrar" de äldre med funktionshinder att ta del av den kompetens och utbud av service som tillhandahålls inom socialpsykiatriska verksamheter. Detta på grund av att vanligen övergår den enskilde individen till Äldreomsorg när denne fyller 65 år.

Kartläggningen lyfter sammanfattningsvis bland annat fram behovet av kontaktskapande verksamheter, till exempel sociala träfflokaler och eller dagverksamheter, specialiserat boendestöd inom hemtjänst och uppsökande verksamhet.

Utvecklingsprojekt

För att utveckla arbetsmetoder och insatser för målgruppen krävs ett långsiktigt arbete och möjligheter att utanför ordinarie verksamhet bedriva ett utvecklingsarbete. Med anledning av detta är det nödvändigt att börja med att göra en begränsad pilotstudie i mindre omfattning och om goda resultat uppnås gå vidare med att implementera utvecklade arbetsmetoder och insatser i ordinarie verksamhet i stadsdelen och i övriga staden.

Projektet kan beskrivas i olika faser:

Fas 1:

Pilotstudie i Hökarängen

Fas 2: Projekt fortsätter: om pilotprojektet bedöms ha goda resultat kommer projektet att utvidgas och omfatta övriga stadsdelar inom Farsta stadsdelsområde. Nya projektmedel kommer att sökas hos socialstyrelsen för att genomföra detta.

Fas 2.

Implementering av kompetens, arbetssätt och organisation inom stadsdelens äldreomsorg.

Fas 3:

Implementering av kompetens, arbetssätt och organisation inom stadens verksamheter.

Pilotstudie – syfte och upplägg

Farsta stadsdelsförvaltning, avdelningen för äldreomsorg och avdelningen för vuxna/funktionshinder, vill undersöka närmare omständigheterna för denna målgrupp och utveckla metoder och förhållningssätt för att öka den kommunala servicen och utveckla trygghetsskapande sociala mötesplatser för målgruppen.

Inom Farsta stadsdelsnämnds stadsdelsområde ligger stadsdelen Hökarängen. Stadsdelen anses socialt vara den "tyngsta stadsdelen" inom Farsta. Inom Hökarängen bor ca 1 250 personer över 65 år varav ca 500 är över 80 år. Utifrån antagande att 25 % av denna befolkningsgrupp har psykiska och medföljande sociala problem beräknas att ca 32 personer boende i Hökarängen har särskilda behov av stödjande och kontaktskapande insatser.

En pilotstudie skulle inventera vilka dessa personer är på individnivå och personal med erfarenhet av att arbeta med psykiskt funktionshindrade ska genom uppsökande arbete erbjuda dessa personer information om stadsdelsförvaltningens verksamheter. Målgruppen erbjuds och får praktisk hjälp, ledsagning vid behov, att besöka en för målgruppen särskild mötesplats/träfflokal med ett lämpligt utbud av aktiviteter.

Syfte

- Syftet är primärt att kartlägga hur många av befolkningen över 65 år som bedöms ha ett omfattande vårdbehov som inte tillgodoses inom befintlig kommunal service.
- Erbjuder denna målgrupp personliga hembesök med erbjudande om deltagande i sociala aktiviteter.
- Utveckla metodik och förhållningssätt som "fångar upp" målgruppen.
- Utbilda hemtjänstpersonal och biståndsbedömare om målgruppens behov.

- Utveckla rutiner för informationsöverföring och samverkansformer mellan olika verksamhetsområden som har kontakt med målgruppen, med syfte att personer över 65 år ska ha tillgång till social-psykiatrisk kompetens.

Metod och upplägg för pilotstudien

1. Inventering av vilka personer som är över 65 år som bor inom Hökarängen och har insatser genom stadsdelens äldreomsorg och som bedöms vara i "riskzon" för psykisk ohälsa och sociala problem.
2. Uppsökande arbete – hembesök med information om befintliga stöd-och serviceinsatser inom stadsdelen och primärvård. Erbjudande om deltagande på särskild möteslokal/dagverksamhet. Här bör tid avsättas för motivationsarbete.
3. Tillgång till särskild lokal för social gemenskap för målgruppen, "lokalvärdar" som tar emot, vägleder och inspirerar till aktiviteter. I lokalen ska kompetens finnas tillgänglig för samhällsvägledning, ekonomisk rådgivning, juridisk rådgivning, social-psykologisk rådgivning samt kontaktmöjligheter med lokala föreningar och studieförbund etc. Viktigt är att mottagande personalgrupp så långt som möjligt har kontinuitet och minimeras i antal personer. Samma personal som gör hembesök och bedriver motivationsarbete bör finnas med i de aktiviteter som erbjuds inom lokalen och utgöra den "bärande" kontakten mellan stadsdelen och målgruppen.
4. Erfarenheter och resultat dokumenteras i samarbete med äldreförvaltningen.

Praktisk genomförande av pilotstudien

Inventering

Statistik från USK

Paraply, hur många aktuella kontakter finns i Hökarängen.

Hur många av dessa har vi kontakt med, dvs. har eller har haft insats från hemtjänst eller socialpsykiatri.

Försörjningsstöd, hur många.

Kontakt med SPE/Farsta Vantörs socialpsykiatriska enhet, inventering, alla kontakter från 65 års ålder.

Bostadsföretagen, hyresgäster +65 år med anmälan/störningar

Aktuell målgrupp med personuppgifter i Hökarängen fastställd.

Uppsökande arbete

Brev skickas ut: "Inom Farsta SDF, tar kommunen kontakt med alla över 65 för att informera om vilka aktiviteter vi erbjuder äldre och särskild i Hökarängen osv."

Alla andra erbjudande kommer här också presenteras.

"Vi kommer ta personlig kontakt med dig inom 14 dagar".

Vi ringer upp en vecka senare med anledning av utskicket och bokar en tid för ett uppföljningsmöte av utskicket om intresse finns.

Vi besöker "ofrivillige" ensamma Hökarängsbor, äldre med psykiska funktionshinder, för att bryta deras isolering och komma ut.

Besök mötesplats

Det tror vi bara kan ske genom att på plats hemma hos vederbörande berätta vad det innebär för den själva att komma till mötesplatsen. Det gäller att genom ett trovärdigt aktivitetsalternativ få dem att bli intresserade av att besöka de olika aktiviteter som kan tänkas erbjudas.

Uppskattningsvis ca. 12 personer kan tänka sig ta del av social mötesplats.

Två hemtjänstpersonal på lokal x 2 tim veckan.

Vårt team är kvar samt ansvarar för transport hem som trygghetsskapande åtgärd.

Projektet erbjuder 1) transport med bil om så behov finns 2) följeslagare 3) eller att personen tar sig dit själv. Möteslokalen har öppet två dagar i veckan, förslagsvis tisdagar kl. 12-14 och torsdagar kl. 10-12, syftet är att de äldre kan ha olika lunchtider, så vi fångar en bredare krets utan vi låser vid en och samma tidpunkt.

Utvärdering och handledning

Extern utvärderare, som deltar och dokumenterar de olika momenten samt arbetssätt.

Beskriver problemområden (Se Äldreförvaltningens rapport).

Kartlägger de organisatoriska hindren för arbete med målgruppen.

Beskriver metod och resultat.

Tidsplan

Pilotprojekt 1 år.

Uppstart med inventering maj.

Brev och hembesök maj och två-tre utflykter i juni-juli.

Delrapport november.

Slutrapport april 2011.

Budget

Personal-tid 946 tim + 68 600 kr.

Totalt 437 tkr.

Beräknad på 6 månaders arbete som realistiskt utförs på ca. 8-11 månader. Timpriset är baserat på riktlinje timpris 390 kr för boendestöd socialpsykiatri.

Fördelning

Medlen fördelas från Äldreförvaltningen

Farsta SDF:

Träfflokal kostnad: 2 eftermiddagar a 2 tim i veckan/6 mån = 96 tim x 150 kr = 14400 kr

Värdinna: 5 tim veckan i 6 mån = 120 tim

Thomas Kultti och Catarina Månhardt: 10 tim månaden = 60/2 = 30 tim

72 900 kr

Kartläggning: två personal = 92 tim.

40 brev och hembesök: Ca. 20 hembesök: 2 pers a 2 tim x 20 besök = 80 tim

Vi bedömer att 12-15 i Hökarängen är aktuella för besök på träfflokal.

Arbete med att komma till träfflokalen motivationsarbete/hembesök = 120 tim

Boendestöd och Hemtjänstpersonal möte med projektteam samt på plats träfflokal 4 pers x 4 tim veckan i 6 mån = 384 tim

Aktivitetskonto: 800 kr veckan i 6 mån = 19200 kr

Kontorsmaterial, frimärken: 2000 kr

Transport: 3000 månaden i 6 mån = 18000

Projektteam arbetsledning 2 tim veckan i 6 månader = 48 tim

Thomas Kultti och Catarina Månhardt: 10 tim månaden = 60/2 = 30 tim

Styrgrupps tid för projektledare: 12 tim

Seminar: alla träffas a 3 tim x antal deltagare = ca. 30 tim

Handledning projektteam: 15000

306 500 kr

Projektledare tid ingår.

Transporttid och egen dokumentation ingår.

Administration med förändrad schemaläggning och vikariekostnad mm

Utvärdering:

Offert Totalt: 57.600 kronor exklusive moms.

Konsult Lisbeth Hagman

SWAY Management AB

Om extra tid för metoddiskussioner och utvecklingsstöd önskas utöver det som anges i offert utgår extra ersättning om 800 kronor/timme. Skriftlig överenskommelse och godkännande från Äldreförvaltningen ska i så fall ske i förväg.

Uppföljning

Utvärderare, projektledare och projektteam träffas med regelbundenhet.

Styrgrupp träffas innan uppstart och sedan var tredje månad samt har projektledare uppföljning med utvärderaren.

När utvärderingen är klar träffas styrgruppen.

Styrgrupp.

Avdelningschef Vuxen P.O Mattsson, Biträdande avdelningschef Äldreomsorg Thomas

Kultti, Strateg Äldreförvaltningen Marita Åkersten, Tf Enhetschef/projektledare

Boendestödsenheten Catarina Månhardt

Projektledare

Catarina Månhardt

Projektteam

Medarbetare vid Boendestödsenheten Farsta sdf.

Hemtjänstpersonal samt värdinna på träfflokal.